

فهرست مطالب

مقدمه ۱۱

فصل اول: چارچوب مفهومی - مبانی نهاد فرزندخواندگی ۱۹

۱-۱- مفهوم‌شناسی نهاد فرزندخواندگی ۲۲

۱-۱-۱- مفهوم لغوی ۲۲

۱-۱-۲- مفهوم اصطلاحی ۲۳

۱-۱-۳- مفاهیم مرتبط نهاد فرزندخواندگی ۲۵

۱-۱-۳-۱- فرزندخواندگی کامل و ساده ۲۵

۱-۱-۳-۲- فرزندخواندگی سفید و فرزندخواندگی معلوم شده ۲۶

۱-۱-۳-۳- فرزندخواندگی مدرن ۲۷

۱-۱-۳-۴- فرزندخواندگی بین‌المللی ۲۷

۱-۱-۴- مطالعه نهادهای مرتبط فرزندخواندگی در فقه ۳۱

۱-۱-۴-۱- تأسیس فقهی «لقیظ» ۳۲

۱-۱-۴-۲- تأسیس فقهی «کفالت» ۳۶

۱-۲- مبانی نهاد فرزندخواندگی ۳۸

۱-۲-۱- مبانی فقهی نهاد فرزندخواندگی ۳۹

۱-۲-۲- مبانی حقوقی نهاد فرزندخواندگی ۴۱

۱-۲-۳- مبانی اجتماعی نهاد فرزندخواندگی ۴۵

**فصل دوم: کارکردهای پیشگیرانه نهاد فرزندخواندگی در
قلمرو بزه‌کاری و بزه‌دیدگی کودکان بی‌سرپرست و**

بدسرپرست ۴۹

۱-۲- رویکردهای نظری تربیت فرزندان در نهاد خانواده ۵۲

۱-۱-۲- رویکرد مبتنی بر حقوق طبیعی ۵۳

۱-۲-۲- رویکرد مبتنی بر سلطه‌گری ۵۳

۱-۲-۳- رویکرد بینابین ۵۴

- ۲-۲- رویکرد قوانین و مقررات داخلی در مورد روابط والدین و
فرزندان ۵۶
- ۳-۲- خانواده و پیشگیری از بزه کار- بزه دیدگی کودکان و نوجوانان
بی سرپرست و بدسرپرست ۵۸
- ۱-۳-۲- کارکردهای فرزندخواندگی در پیشگیری رشد مدار ۶۳
- ۱-۱-۳-۲- مفهوم و موازین پیشگیری رشدمدار در ارتباط با نهاد
فرزندخواندگی ۶۴
- ۱-۱-۳-۲- مفروضات پیشگیری رشدمدار با تمرکز بر
کاهش ظرفیت جنایی ۶۶
- ۲-۱-۳-۲- مفهوم خطر و در معرض خطر محسوب شدن
کودکان بی سرپرست و بدسرپرست در پیشگیری رشد مدار ۶۹
- ۲-۱-۳-۲- رویکرد اسناد بین المللی ناظر به پیشگیری رشد مدار ۷۱
- ۳-۱-۳-۲- تحلیل مقررات قانون حمایت از کودکان و نوجوانان
بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲ ناظر به پیشگیری
رشدمدار ۷۴
- ۱-۳-۱-۳-۲- تحلیل مقررات مربوط به صلاحیت دار بودن
متقاضیان ۷۴
- ۲-۳-۱-۳-۲- تحلیل مقررات از منظر اصول و موازین
پیشگیری رشدمدار ۷۶
- ۳-۳-۱-۳-۲- تحلیل انتقادی نسبت به تبصره ماده ۲۶ قانون
حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست ۱۳۹۲
(در باب جواز نکاح با فرزندخوانده) ۷۹
- ۴-۳-۱-۳-۲- تحلیل انتقادی نسبت به بند (ج) ماده ۵ قانون
جدید حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست
مصوب ۱۳۹۲ (در باب فرزندپذیری دختران مجرد) ۸۲
- ۲-۳-۲- کارکردهای فرزندخواندگی در پیشگیری اجتماعی ۸۳
- ۱-۲-۳-۲- مفهوم و موازین پیشگیری اجتماعی ۸۴
- ۲-۲-۳-۲- کارکردهای نهاد خانواده در برنامه های پیشگیرانه
اجتماعی ۸۵

فهرست مطالب □ ۷

۳-۲-۳-۲	کارکردهای نهاد فرزندخواندگی براساس اصول و موازین پیشگیری اجتماعی.....	۸۸
۳-۳-۳-۲	کارکردهای فرزندخواندگی در پیشگیری وضعی.....	۹۱
۱-۳-۳-۲	مفهوم پیشگیری وضعی از جرم.....	۹۱
۲-۳-۳-۲	موازین پیشگیری وضعی از جرم.....	۹۲
۳-۳-۳-۲	تحلیل کارویژه‌های نهاد فرزندخواندگی در ارتباط با پیشگیری وضعی.....	۹۵
فصل سوم: سوءاستفاده‌های مجرمانه از نهاد فرزندخواندگی..... ۱۰۳		
۱-۳-۳	تبیین نظری امکان سوءاستفاده مجرمانه از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست در پوشش فرزندخواندگی.....	۱۰۶
۲-۳-۳	شکل‌های مختلف قاچاق و تجارت کودکان در پوشش فرزندخواندگی.....	۱۰۹
۱-۲-۳	پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه سوءاستفاده‌های جسمی و جنسی از کودکان در پوشش فرزندخواندگی.....	۱۱۰
۲-۲-۳	رویکرد اسناد بین‌المللی در مورد سوءاستفاده‌های جسمی و جنسی از کودکان.....	۱۱۵
۳-۲-۳	رویکرد قوانین و مقررات داخلی در مورد سوءاستفاده‌های جسمی و جنسی از کودکان.....	۱۱۷
۳-۳-۳	آشکال مختلف کار اجباری و فعالیت‌های غیرقانونی (تجارت مواد مخدر و اسلحه) در پوشش فرزندخواندگی.....	۱۲۱
۱-۳-۳	کار در کارگاه‌ها و مزارع (کودکان کار).....	۱۲۱
۲-۳-۳	تکدی و ولگردی (کودکان خیابانی).....	۱۲۲
۳-۳-۳	به کار گماردن کودکان در فرآیند تولید و توزیع مواد مخدر.....	۱۲۴
۴-۳-۳	به کار گماردن کودکان در فرآیند تجارت اسلحه و درگیری‌های مسلحانه.....	۱۲۶
۴-۳-۳	کودک‌آزاری در پوشش فرزندخواندگی.....	۱۲۹
۱-۴-۳	رویکرد اسناد بین‌المللی در مورد کودک‌آزاری.....	۱۲۹
۲-۴-۳	کودک‌آزاری ناشی از غفلت و سهل‌انگاری از سوی دولت‌ها (نظام‌های سیاسی).....	۱۳۳

فصل چهارم: فرزندخواندگی و سازوکارهای قانونی حمایت از

- کودکان و نوجوانان بزه‌دیده بی‌سرپرست و بدسرپرست ۱۳۵
- ۱-۴- رویکردهای بین‌المللی مربوط به حمایت از کودکان و نوجوانان ۱۳۹
- ۲-۴- رویکردهای قانونگذار داخلی در مورد حمایت از کودکان و نوجوانان ۱۴۴
- ۳-۴- حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست در برابر بزه‌دیدگی در پرتو ویژگی‌ها و کارکردهای فرزندخواندگی ۱۵۲
- ۱-۳-۴- حمایت کیفری ۱۵۲
- ۱-۱-۳-۴- مفهوم و موازین حمایت کیفری در برابر بزه‌دیدگی ۱۵۲
- ۱-۱-۳-۴- حمایت کیفری از رهگذر جرم‌انگاری ۱۵۳
- ۱-۱-۳-۴- حمایت کیفری از رهگذر کیفرگذاری ۱۵۸
- ۲-۱-۳-۴- تبیین اهمیت حمایت کیفری در پرتو اصول و موازین بزه‌دیده‌شناسی حمایتی ۱۶۰
- ۳-۱-۳-۴- تحلیل ویژگی‌ها و کارکردهای فرزندخواندگی در حمایت کیفری از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست ۱۶۲
- ۱-۱-۳-۴- رویکرد قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲ در ارتباط با حمایت‌های کیفری ۱۶۴
- ۲-۱-۳-۴- تحلیل آثار منفی ازدواج با فرزندخوانده و لزوم جرم‌انگاری آن ۱۶۶
- ۲-۳-۴- حمایت‌های شکلی ۱۷۱
- ۱-۲-۳-۴- زمینه‌های طرح اندیشه حمایت شکلی از بزه‌دیدگان ۱۷۱
- ۲-۲-۳-۴- رویکردهای مطرح در مورد لزوم حمایت‌های شکلی از بزه‌دیدگان در دادرسی‌های کیفری ۱۷۴
- ۳-۲-۳-۴- تبیین لزوم حمایت شکلی از فرزندخواندگان بزه‌دیده ۱۷۶
- ۴-۲-۳-۴- رویکرد قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲ در ارتباط با حمایت‌های شکلی از فرزندخواندگان بزه‌دیده ۱۸۱
- ۳-۳-۴- حمایت‌های عاطفی-حیثیتی ۱۸۵
- ۱-۳-۳-۴- مفهوم حمایت‌های عاطفی-حیثیتی ۱۸۶

فهرست مطالب □ ۹

۲-۳-۳-۴- کارکردهای فرزندخواندگی در ارتباط با حمایت‌های	
عاطفی-حیثیتی از فرزندخواندگان بزه‌دیده	۱۸۹
۴-۳-۴- حمایت‌های اجتماعی	۱۹۴
۴-۳-۴-۱- مفهوم حمایت‌های اجتماعی	۱۹۴
۴-۳-۴-۲- کارکردهای فرزندخواندگی در راستای حمایت	
اجتماعی از کودکان و نوجوانان بزه‌دیده بی‌سرپرست و بدسرپرست	۱۹۶
۴-۳-۵- حمایت‌های اقتصادی (مالی)	۱۹۸
۴-۳-۵-۱- مفهوم حمایت‌های اقتصادی	۱۹۸
۴-۳-۵-۲- کارکردهای فرزندخواندگی در راستای حمایت	
اقتصادی از کودکان و نوجوانان بزه‌دیده بی‌سرپرست و بدسرپرست	۲۰۱
نتیجه‌گیری و پیشنهادها	۲۰۵
ضمائم	۲۱۷
قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست	
مصوب ۱۳۹۲	۲۱۷
آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و	
بدسرپرست	۲۲۶
آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۲) قانون حمایت از کودکان و نوجوانان	
بی‌سرپرست و بدسرپرست	۲۳۱
منابع و مأخذ	۲۳۵